

Акценти

БИЗНЕСЪТ И ОБРАЗОВАНИЕТО НЕ СА ГОТОВИ ЗА ДУАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

Познанията за този вид обучение, както и очакванията за него, значително се разминават при бизнеса и образованието, показва ново проучване

Бизнесът и образованието все още не са готови да реализират на практика обучението чрез работа. Това е основният извод от проучване за потребностите и нагласите за въвеждане на дуалното обучение в България. Проучването е проведено от Българската стопанска камара /БСК/ сред собственици и мениджъри на предприятия, от една страна, и педагогическия персонал на професионалните гимназии – от друга. В анкетата са участвали 120 професионални гимназии от 11 области в България и 207 работодатели.

Резултатите показват, че макар дуалното обучение да се посочва като панацея за разрешаване на проблемите в професионалното образование, в детайли за него са информирани само малко над 18% от работодателите и към 32% от средните професионални училища. Цели 22% от предприятията и над 4% от професионалните гимназии изобщо не са запознати с тази система.

Продължава на стр. 4

Акценти

25 ГОДИНИ С КТ „ПОДКРЕПА“ В „АРСЕНАЛ“

Синдикатът на промените за четвърт век промени и себе си

Във времето на „Времето е наше!“ - кога-то Градът на истината организира голям концерт с Лили Иванова; когато многолюдното помете металните заграждения пред парламента; малко преди новоизбраният президент Желев да поеме поста; точно в деня, в който премиерът Луканов обяви, че мавзолеят ще бъде опразнен; и точно година преди Великото Народно събрание да приеме Конституцията, в Казанлък в клуб „Петко Маналов“ 25 души-ентузиастични се събраха и учредиха своя арсеналска синдикална структура.

Продължава на стр. 3

Големи и важни са символите на юбилейното число 25: сила, мъдрост и разум; почва, условия, за да може посятото семе да расте – светлина и топлина; да те обичат, да обичаш, да се обичате – знаците за това, какви да са отношенията между хората...

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев.
Редколлегия: Деляна Бобева - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Първолета Петкова, Мария Пискова, Миран Маденджиян, Венко Юнаков.
Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

НОВИЯТ ПОРТАЛ НА КАЗАНЛЪК И РЕГИОНА

ZAKAZANLAK.BG

Обективната журналистика си има нов дом

В БРОЯ ЧЕТЕТЕ:

на стр. 3

Горещо лято при омбудсмана

на стр. 7

Интервю с
писателката
Неда Антонова

ГЪВКАВОТО РАБОТНО ВРЕМЕ ВЕЧЕ Е ФАКТ

С едномесечно предизвестие работодателят вече ще може да уволнява работници с право на пенсия

С публикация в „Държавен вестник“, на база решение на правителството, вече се въвежда правото за гъвкаво работно време. То влезе в сила от 20-ти юли т. г. С това решение на практика ще можем да работим по нови правила. Вече можем да избираме колко време да работим дневно, но така или иначе седмичната ни часова ставка да е 40 часа. Младешките ще могат да се трудят по-дълго, а шефовете ще трябва писмено да ни уведомяват за оставащия ни отпуск. Гъвкавото работно време вече е факт.

Ако си представите седмицата с 8 работни часа на ден, вече може да изглежда и по друг начин, а именно един ден да работим повече, друг по-малко. Важно е общата сметка да е еднаква – 40 часа на седмица. Разбира се, това става само при договорка между служител и работодател. Освен това, до 31 януари работодателят вече е длъжен писмено да ни уведоми за оставащия отпуск, а ако не искаме да го използваме, той вече има правото да ни накара да го направим.

С едномесечно предизвестие работодателят вече ще може да уволнява работници с право на пенсия. Факт са и едnodневните трудови договори.

„Трибуна Арсенал“

Екшефът на Военното представителство полковник Атанасов:

Продължение от брой 109

“АРСЕНАЛ“ Е АКАДЕМИЯ!

Той е полковник. От истинските. В подреденото сиво на косите му личи онова благородно достойнство, присъщо само на висшите офицери. За които сме чели, слушали..., каквито все по-малко познаваме. Защото са на привършване. Идеалите, край които е конструиран животът им, стоят някак демоде в днешното меркантилно време... - днес идеалите за чест, справедливост, та дори - и великодушното мъжество, мечтата на всяка жена, стават все по-редки - като изчезващи природни изкопаеми. Но срещата с полковник Коста Атанасов веднага подсказва: той ги има.

Не, това не е среща с един човек под пагон, шампиран с ироничното "Строг, но справедлив!". Вярно е, че линията на биографията му е редица, нанизана в малки и по-големи битки за справедливост, но строгостта, заради самата строгост, е далеч от личните му принципи. Полковник Атанасов е човек на небето. Авиатор. Ръководител, в чийто маниер белее елегантността на офицерска ръкавица.

В „Арсенал“ имаше факири!!!

Атанасов наистина се гордее с майсторлъка на колегите си от всички нива. Благодарение на такива „факири“ той не помни да е ползвал „златното“ си право да спира експедиции. Затова негов принцип е: "Винаги да защитава арсеналското производство!". Убедил се е в работата, че всичко е наред, когато няма „всякакви хитрини на цехово ниво“, когато не се дава думата на администраторите, а на специалистите, когато никой не се меси на техническите отдели по партийна и директорска линия и не се заплашват хората с наказания в името на бързането, а се има вяра на тяхната техническа мисъл и уменията им. И още: "Производственикът винаги знае какво прави".

Хитринките: нагряване на детайли непосредствено преди проверката, разтягане на пружини, че да паснат на исканите параметри, кражби на цевци, че и на цели автомати, какво ли не е виждал за 23-те си години в „Арсенал“ Коста Атанасов. Имаше и много хора на ДС, във всеки цех, във всеки отдел, но бяха много важни с властта, която им бе дадена", е ироничният коментар на специалиста в една „много интересна работа“, където обаче намесата на идеологията за него била ненужна, защото в тази работа всичко е физика, математика и техника. Полковникът – шеф на ВП, си имал работа и с гонитбата на крадците на оръжие. Свидетел на изненадващи тарашки по цехове и складове, той е виждал в практиката как в годините преди 89-та най-лесно кражбите ставали при транспортирането на сандъците с готовата продукция от склада на завода до товарна гара. /толкова много се произвеждаше, че не ни стигаха вагоните!.../. Казава, че са изчезвали цели сандъци по схемата: от една врата на вагона качваме – от другата сваляме. Наллага се да измислят стройна система за контрол на бройките, предимно – чрез безупречната документация. Но за тия „резили“ полковникът разказва само, за да се разбере, че военните представители на територията на завода са имали не една и не две свръхотговорни функции. Разказва с увлечение. Особено се радва на арсеналското постижение – недостижимото качество на картениците „Калашников“ след въвеждането на студеното коване на цевците. Такова даже в Русия нямало. За да се сдобият с машините за това, на арсеналци се нало-

жило да прескочат много ембаргови пречки. Така арсеналската картенична „биела“ всяка конкуренция на сродните заводи от Варшавския договор, а „братските“ производители ползвали трикове и коварни номера, за да компрометират казанлъшката картенична при пречките военни състезания по стрелба. Заради един такъв компромат на пол-

при пробно разстрелване на полигон, възхитен от професионализма на стрелеца-изпитател, спасил живота му, полковник Атанасов добре знае рисковете на военното производство. Радва се, че в казанлъшката оръжейница те са сведени до минимум. Железният опит в „Арсенал“, както и натрупаните квалификации покрай работата си там, той ползва и после. След елитната школовка в Долна Митрополия, опита на летището в Узунджово и площадките на „Арсенал“, през

арсеналски ръководител, какъвто е полк. Атанасов. Въпреки, че военните представителства са част от МО, работата е в завода, а само независимостта на дейността като гаранция за качеството е причината тази работа да не е пряко подчинена на началствата от комбината. Шефът на ВП до 1994-та, полк. Атанасов, лично предава архивите на службата след нейното закриване през 2000-та година. Съжالياва, че по инструкции се наложило да изгорят тонове це-

„Арсенал“ не спира контактите с оръжейниците. При необходимост през годините го викат като консултант. 40 години професионални занимания с оръжието е почти целият живот на авиатора, преквалифицирал се в дипломиран технически специалист по качеството. Но животът не е само това. Както подобава на елитен офицер, полк. Коста Атанасов има до себе си прекрасна съпруга. „Арсеналско семейство сме...“, смее се той. Тонка Атанасова е работила като преводач от английски в „Арсенал“: „След НИТИ веднага я грабнаха“. Синът Огнян избрал правото, работи като адвокат.

Подобаващо на елитен офицер, Коста не спира да се вълнува от всичко, в което ни топи животът. Нетърпимостта към липсата на нравствени ценности и битките за тях присъстват в целия му живот. В последните години е начело на кварталната организация на БСП в централната част на Казанлък. Не крие разочарованието си от лошото състояние на партията в последните години – и в национален план, и на местно ниво. Намира време за срещи с приятели, с които не спират да обсъждат не само днешната политика, но и миналите години в авиацията и в арсеналското военно представителство. Непременно държи да каже, че трябва да открием за вестника и колегите му – Драгански, Маринов, Желев... Радва се на успехите на Йордан Йорданов, станал директор по качеството, и на Иван Николаев Колев, който вече работи в САЩ. Непременно държи да благодари на „конструктора на конструкторите“ Николай Куцаров, който наскоро „отнесе“ организацията по срещата на ветераните – арсеналски военни представители - така радостна за всички среща.

Качеството става новата професия на Атанасов

След „вълната на Луджев“, която уволнява военните по набори, независимо от компетенциите им, полковникът от запаса не спира да работи. Прилага опита си и трупа нов в казанлъшката фирма „НИКДИМ“. След квалификация в катедра „Качество“ на софийския Технически университет, осигурена от фирмата, Атанасов изготвя документацията по сертификацията на предприятието по стандартите на ISO -9000. Получава и сертификат „специалист по качеството“ от университета и документ за права на вътрешен одитор и упълномощен представител на ръководството – от ТЮФ РЕЙНЛАНД.

Бившият началник на Военното представителство в

Полковник Атанасов в един от незабравимите си мигове

ковника се наложило да се обяснява пред висшия генералитет и да го убеждава, че проблем с качеството няма. Успял. И името му на честен и уважаван спец ставало все по-непопулярно. Както и името на „Арсенал“ като производствена марка.

В разказите на полк. Коста Атанасов пороят от уникални случки в ежедневието, което реди протокол след протокол на прострелването на оръжия, замервания и защита на качеството пред МО и в конкуренцията на международните пазари, не спира. И всичко преживяно е под знака на „едното нау“ в тежката отговорност на неговия подпис под документите на всяка експедиция. Спомените за страшната гледка от смъртта на загиващ офицер от Узунджово не му дават покой. Мисълта, че качеството на арсеналското оръжие е гаранция за живота на хората, които боравят с него, не го напуска никога. Едва оцелял

1978-ма казанлъчанинът заминава с още 10 колеги за обитания в оръжейни мистерии съветски град Пенза. Връща се след девет месеца с Удостоверение и Свидетелство от пространно обучение в тайните на оръжието „от А до Я“: от самоходните гаубици, потивотанковите самолети, „Шилка“-та за преграден огън край танковете, реактивните системи тип „Катюша“ до тактическите ракети... Следдипломна квалификация във Висшия икономически в София по предложение на МО през 1981-ва допълва практическите управленски умения с теоретична подготовка... Атанасов има опит дори от консултации, които давал за въвеждането на военно производство на площадката на несъстоялия се роден промишлен гигант в Червена могила край Радомир, където за малко да почне монтажът на български танкове.

По времето на соц-а подготовката на кадрите преди поемането на отговорни длъжности е сериозна, показва биографията на още един

Продължение от стр. 1

25 ГОДИНИ С КТ „ПОДКРЕПА”...

Денят беше 12 юли 1990 година. Вдъхновяващото начало на едно летоброене, което днес изглежда не просто с изминалите години, а повече с натрупания опит, с желанието за промяна и взаимна подкрепа. Думата, дала смисъл на една кауза, означаваща – тогава и днес – помощ, закрила и защита на работещите хора.

Идеята „Подкрепа”

Тя е на „динозавъра” на демокрацията, както той сам определя себе си – д-р Константин Тренчев, и неговите съмишленици. Роденият

през февруари 1989 г. независим български синдикат избра конфедеративния принцип на работа и си даде име – кратко и категорично – „Подкрепа”. Двете прегърнати в логото човечета, крепящи се здраво едно на друго, сами по себе си обясняват големата идея.

По устав в изградените на национално и регионално ниво структури на КТ „Подкрепа” членуват граждани, обединени за защита на своите професионални и социални интереси. В момента в КТ „Подкрепа” в страната членуват над

150 000 души, обединени в 36 регионални синдикални съюза, 30 федерации и национални синдикати и 4 асоциирани организации.

Настоящ Президент на Конфедерацията е инж. Димитър Манолов, след като на 9-я конгрес през февруари 2015 г. лидерът на организацията д-р Тренчев подаде оставка и получи статут на Почетен президент.

Доктора, както го наричат в „Подкрепа”, направи своята оценка за рождението от Промениите след 10-ти ноември синдикат: „... Колкото и голямо желание да имахме, не бяхме сила, която можеше да промени нещата, нашата сила бяха идеите и убежденията, но не и масовостта”. По-думите му, всички тогава са мечтаели за промяна, но не са знаели как да я осъществят. Честната оценка от позицията на времето изисква признанието, което направиха и част от гостите на конгреса: че „още от първия си ден КТ „Подкрепа” заема мястото си на опора на проходащото гражданско общество”, а д-р Тренчев „успя да направи синдикализма една от действащите институции в България”.

КТ „Подкрепа” в „Арсенал”. Начало.

Денят 12 юли 1990 г. е непоносимо горещ – и като температурни градуси, и като градуси на ескалираното напрежение, породено от несигурността.

Сред учредителите-пър-

вопроходиха са Васил Петранов, Димитър Рабичев, Иванка Кулева, Валентин Вълчев и др. Избрано е и първото ръководство: Веселин Неделчев – председател, Ана Владимирова – секретар, Трифон Атанасов – касиер. То е временно, до провеждането на първата конференция година по късно, когато за председател е избран Иван Бътев. Шафетата след него поема Дончо Иванов, а от 1992 г. – Боян Белчев. Начело на синдиката от 2007 г. е Любомир Лалев.

Появата на днешната Фирмена синдикална организация „Подкрепа” е свързана с политическите промени в страната и носи белега на повсеместния стремеж за коренна и бърза промяна и по места. Водещи са емоциите, силните думи, експресивните послания и поривът за достигане на нови, по-светли хоризонти – за страната, за Казанлък, за „Арсенал”.

Знакови в синдикалната биография на КТ „Подкрепа” са събитията от онези години: стачката през 1990-та пред Управлението на „Арсенал” с искане на оставката на директора Иван Иванов; стачката на гара Тулово на 18.11.1992 г., когато заедно с КНСБ стачниците блокираха влаковете заради неизплатените с месеци заплати в „Арсенал”, разбирайки, че проблемът не е в ръководството, а е на национално ниво; блокирането на Шипченския проход на 05.02.1997 г., заедно с други синдикални секции на КТ „Подкрепа” в града, с искане на оставката на премиера Жан Виденов. Едно безпощадно и безпът-

но време, когато смелите търсеха път, знаещите мълчаха, а моещите се грижеха за себе си...

Миналото – това е паметта за онова време. Днес ФСО „Подкрепа” отдава почит на своите първи активисти, отишли си от живота и отнесли част от онзи пламък и онези разочарования: Тодор Динев – председател на организацията в завод 5, Трифон Трифонов – една от ембемите на синдиката, председател на СО в завод 7 тогава, Петя Маринова – председател на СО на завод 0, Мария Минева – зам.-председател на СО при завод 3.

След 25 години. Новото лице на КТ „Подкрепа”.

Промяната в мисленото, израстването и новото разбиране за реалната политическа и икономическа

ситуация, са характеристиките на фирменния синдикат за изминалия четвърт век. Днешните синдикалисти на КТ „Подкрепа” в „Арсенал”

отчитат, че прекалено силното желание за промяна и липсата на опит в първите години е водело и до грешки.

Миналото – това са и поуките, смятат тези, които издигнаха своята организация до втората най-голяма, след тази на ВМЗ, структура в страната и първата по численост в региона.

Към момента Фирмената синдикална организация / ФСО / наброява ок. 1000 членове на възраст: до 30 г. – 20%, до 45 г. – 30%, до 55 г. – 35% и над 55 г. – 15%. Тенденцията е към подмладяване на организацията, в която специалитетите с висше образование, инженерите и икономистите са много повече в сравнение с първите години. ФСО се състои от 8 заводски секции. Броят на Секционните групи във всяка синдикална секция

съответства на броя на членовете, в които синдикатът има повече от 5 членове.

Продължение на стр. 8

ГОРЕЩО ЛЯТО ПРИ МЕСТНИЯ ОМБУДСМАН

До 7-ми август можем да възразим срещу новата кадастрална карта на Казанлък. След този срок - само през Съда.

Над 150 са гражданите, посетили от началото на годината до този момент приемната на обществения посредник на Казанлък Гинка Щерева. Основните въпроси и жалби, за които те търсят съдействие и подкрепа от омбудсмана, са няколко:

Най-много са въпросите и жалбите на гражданите, търсещи съдействие при решаването на жилищни проблеми, свързани с прилагането на Наредба №12 – за настаняване в общински жилища. Непознаването от гражданите на всички критерии, които се изискват за настаняване в такова жилище, е в основата на голяма част от отказите, показва опитът на омбудсмана.

Не са малко и случаите, в които гражданите настояват за преразглеждане на настанителните заповеди в общински жилища или да възразяват срещу направени им откази.

Съвсем наскоро, по предложение на обществения посредник Гинка Щерева, наредбата бе променена и се даде възможност за об-

щински жилища да кандидатстват не само жители на града, а и на общината.

Заради зачестилите различни сигнали по отношение на общинските жилища, об-

щественият посредник счита за уместно общинската администрация да направи ново преразглеждане на заповедите за настаняване с цел намирането на максимална справедливост при разпределянето им и настаняването на наематели в тях. При преразглеждането

на настанителните заповеди следва да се вземат предвид и настъпилите промени при наематели, както по отношение на техния брой в едно жилище и ползваната площ, така и по

отношение на доходите. Друг важен въпрос, по който гражданите продължават да търсят обществения посредник, е свързан с отглеждането на домашни животни. Въпросът е специално залегнал в общинската Наредба №7. По думите на Щерева, често различните тълкувания на спорни

казуси и на практика – противоречие на прилагането на наредбата и закона, стават причина органите и общинските администрации да се лутат в неразрешими лабиринти от проблеми, свързани с това, а от друга страна и самите граждани да намират вратички и да се измъкват от санкции или пък да са несправедливо ощетявани.

Управлението на общинската собственост и сигнали, породени от ползвателите на ул. лугата „Личен асистент”, са друга част от въпросите, за които се търси съдействие от омбудсмана на Казанлък.

Гинка Щерева бе избрана преди две години, като част от листата на „Експерти за Казанлък”. Преди дни тя е депозирила в деловодството на Община Казанлък и докметта свое експертно предложение, направено на база наблюдения и с цел реакция отстрана на общинската управа. Предложението на Щерева е свързано с по-оптимално и ново преразпределяне на помещенията в сградата на бул. „Батенберг” №4, където се намират реди-

ца важни служби за гражданите: Данъчна, Социална дирекция, Бюро по труда, ГРАО.

Предложението на Щерева е свързано с облекчаването на достъпа на гражданите и с разширяването на възможностите им като време да ползват дадени услуги отстрана на работещите в сградата, както и с по-функционалното разпределение на помещенията.

В последните дни при обществения посредник на Казанлък зачестяват и жалбите на граждани, свързани с новата кадастрална карта на града. В тази връзка Щерева припомня, че срокът за възражения отстрана на гражданите по въпроса е до 7-ми август тази година. Право на всеки и да се възползва от това и да направи съответното възражение. След този срок правата си гражданите ще трябва да уреждат по съдебен път.

Приемната на обществения посредник на Казанлък се намира на бул. „Ал. Батенберг” № 4, ет 2.

Деляна Бобева

Продължение от стр. 1

... ЗА ДУАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

Педагозите са доста скептични

към скоростното въвеждане на обучението чрез работа. 2/3 от тях посочват като основна пречка за това незаинтересоваността на работодателите. Почти толкова очакват проблеми с финансирането, повече от половината виждат дефицити в нормативната уредба. Почти всеки втори е песимист поради липса на мотивация у учениците.

Мениджърите поставят акцент върху недостатъците в нормативната уредба и липсата на мотивация сред младите хора. Тревожат ги също финансовите проблеми и липсата на опит при въвеждането на дуалното обучение. Едва 23% от работодателите обаче смятат, че бизнесът не е заинтересован.

Резултатите от анкетното проучване очертават няколко основни тенденции и извода:

7. Задълбочава се диспропорцията между търсене и предлагане на квалификация на пазара на труда. Работодателите изпитват сериозни затруднения с намирането на специалисти със средно образование и квалификация. Изследването открива над 200 дефи-

цитни професии и длъжности. Всеки втори работодател е неудовлетворен от нивото на общите бизнес познания, техническите и технологичните знания и неуменията за работа с конкретни машини, съоръжения, инструменти и прибори за измерване. Всеки втори или трети работодател твърди, че на младите специалисти липсват основни меки умения, като трудова и технологична дисциплина (47.3%); отговорност и ангажираност (37.2%); желание за продължаващо професионално усъвършенстване (35%); организираност и лична ефективност (34%).

2. Въвеждането на дуал-

ното обучение изисква целенасочена подготовка в предприятията и обезпечаване на специфични условия за обучение чрез работа. Най-важното според 82% от анкетиранияте работодатели е осигуряването на квалифицирани наставници, които да провеждат практическото обучение на работното място. Работодателите (97%) и педагозите (92%) са единодушни, че предприятията трябва да участват в изготвянето на учебните планове и програми, по които да се извършва дуалното обучение. Това налага специфични форми на взаимоотношения между професионалните гимназии и предприятията, както и промяна на нормативните и методическите изисквания. Анкетиранияте работодатели си дават ясна сметка за допълнителните разходи и ресурси, които трябва да вложат в организацията и провеждането на дуалното обучение. В тази връзка те очакват държавата да стимулира старта на процеса, като финансира основните възнаграждения на обучаващите се чрез работа /73%/; разходите за осигуровки на обучаващите се /41%/ и като предостави данъчни облекчения за предприятията, включили се в системата за дуално обучение /41%/.

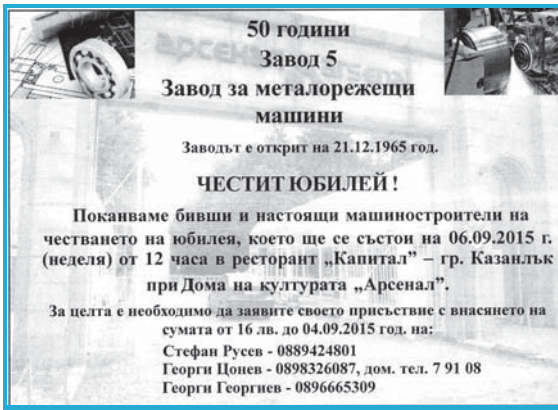
ерно развитие на учениците в бъдеще с цел повишаване на тяхната мотивация за усвояване на съответната професия.

4. Работодатели и педагози смятат, че е добре въвеждането на дуалното обучение да стартира пилотно само с професии и специалности, за които има условия в дадения регион. Категорично се настоява за прекратяване на тенденцията на закриване на паралелки и професионални гимназии, както и за въвеждане на защитени от държавата професии.

Всички тези, направени от експертите на БСК изводи, са част от тезите и действията, зад които от няколко години стои мениджърският екип на „Арсенал“, който упорито и целенасочено продължава да работи по своята стипендиантска програма в тясно сътрудничество с ПГ „Иван Хаджинов“ - в посока разкриване на специалности, за които има крещящ дефицит от кадри в местната икономика и да помага при написването на учебни програми за тях, както и да предоставя възможности за професионален опит. Обнадеждаващото в случая е, че сериозният бизнес мисли по тези въпроси еднакво. Надеждата е, че държавата ще чуе предложенията му и ще предприеме нужното.

Националната кръгла маса тази година, проведена преди близо месец в Стара Загора, част от поредицата национални дискусии „Да! На българската икономика“, бе посветена специално на въпроса за кадрите в икономиката. Форумът бе уважен от министри и отговорни фактори по въпроса в държавата. Факт, който дава основание да се счита, че и държавата, и бизнес, съвместно са осъзнали големите изпитания, които ги чакат, ако не си подадат ръка в тази посока.

Остава да се намери най-верният и работещ за наши условия път. Ето и някои европейски

примери на база опит, които могат да се приложат у нас и вече се прилагат експериментално в някои градове като София, Габрово, Ямбол и други.

Австрийски опит:

Качеството и успехът на дуалното обучение в Австрия могат да бъдат онагледени с факта, че 40% от учениците избират да се обучават по дуалната система. Повече от 35 000 фирми в Австрия обучават над 120 000 гимназисти, които от своя страна дават своя принос като висококвалифицирани специалисти за осигуряването и изграждането на конкурентноспособна австрийска икономика.

Австрия е разработила и специални програми, чрез които да консултира, както учениците, така и бизнеса, относно предимствата и ползите на дуалното обучение, като се старее ежегодно да внася подобрения и да го адаптира към актуалните изисквания на бизнес средата. По примера на Австрия България може да работи за подобряване имиджа на професията и да популяризира многообразието на всички професии. Добре би било страната ни да помисли за предоставяне на отличия за най-добър работодател обучител, което ще покаже високата оценка на държавата спрямо бизнеса за подпомагането му в изграждането на по-качествено образование.

Обучаващите се в дадена фирма ученици не са задължени да започнат работа след завършването си в обучаващата ги фирма. Те могат да отидат при друг работодател от бранша, както и при тях да дойдат обучени в друга фирма специалисти. Така фирмите, които инвестират в образование, действат не само движени от собствения си интерес, но допринасят за дългосрочен ползотворен ефект върху цялата икономика и върху всички браншове. Австрийската държава финансира и провеждането на рекламна кампания за популяризирането на дуалното обучение в България сред родители и ученици, за неговите предимства и за пилотен австрийски проект в 3 български града - София, Ямбол и Габрово.

Къде сме ние?

От тази учебна година в казанлъшката ПГ „Иван Хаджи-

енов“ ще започне пилотно обучение в две паралелки по системата на дуалното обучение. Проектът е на швейцарската държава. Освен в Казанлък, този проект ще се прилага и в ямболска гимназия. Швейцария подкрепя с 3.5 млн. франка дуалното обучение у нас.

Германия:

Доколко недостигът на квалифицирани кадри у нас сериозно възпира чуждите компании да инвестират или да разширяват инвестициите си в страната?

Това най-вече касае немските компании, които вече присъстват в България. Те чувстват остър недостиг на квалифицирани кадри. Немските фирми са свикнали на базата на дуалното професионално обучение след 2-3 години да получават готови, образовани и квалифицирани кадри. Това липсва в България, твърдят немски търговски представители у нас и ръководители на големи фирми с изнесени офиси в страната. Вече има няколко немски фирми, които сами си създадоха центрове за дуално обучение - в Пловдив и Гоце Делчев. Те сами си подготвят кадри, които да бъдат обучени за нуждите им.

Няколко други немски фирми, позиционирани у нас, правят нещо ново. Създават пилотен проект - клъстер за професионално дуално обучение.

Каква е целта на този клъстер?

Неговата цел е да подпомогне фирмите в България, които биха искали да внедрят немския модел за дуално професионално обучение. Налице към момента е интерес от 16 фирми, предимно немски, които са на българския пазар. Идеята е да се подберат кадри от свободния пазар, които са завършили средно образование и имат възможност да работят. Години около 30 хиляди млади българи, след като завършат средно образование, не виждат перспектива и нито отиват да учат в университет, нито започват някъде работа. По този начин клъстерът дава своя принос в борбата с младежката безработица и в ограничаването на миграцията.

Подготви:

Деляна Бобева,

по материали на БСК

РОДОПЧАНИН ОТ ДУНАВА ИМА НОВ ДОМ В „АРСЕНАЛ“

В „Арсенал“ тежка работа няма, казва Никола Николов. След 8 години работа под земята и още толкова по върховете на сградите в

Впечатлен е от отговорността, с която в завода се борави с барутния състав. Началниците Рашо Козарев и Пенка Велинова го посрещат добре.

В общежитието, където „Арсенал“ е взел етаж за новите работници в Завод 4, които идват отдалече, Никола казва, че има добри условия за живот. Той се е настанил в отделна стая. Целият етаж е ремонтиран. За хората тук има санитарни помещения и

село. Постепенно опитният миньор от „Горубсо“ започва да става професионалист и в строителството. За изкачването по фасадите на високите блокове вършат работа уменията от курса по алпинизъм на времето в Мадан. Налагало се тогава понякога миньори-

кола. Той е на 61 и е пенсионер на категория отдавна. Но не си представя живота си без работа. „Не усещам как минава времето, когато работя. Работното време никак не ми тежи“, споделя той усещанията си от ежедневието в Завод 4. Според него, работата там

Николай в испанския си период

Испания, 4/130 му се вижда „лесен“. Работата с взривоопасни материали усвоил още в галериите на мините. Тук, в оръжейното производство, това изобщо не го притеснява.

Доволен е, че с колегите има хубави взаимоотношения. Те са и хората, с които почива в свободното си време. „Аз съм контактна личност“, смее се родопчанинът от Дунава.

„Арсенал“ за Казанлък е като „Горубсо“ за Родопите, казва един нов оръжейник, по биография – стопроцентов миньор. Дошъл е тук скоро. На 20-ти април. Но вече се чувства като у дома си. За мобилен човек, сменял местата на живота и работата си от родната Силистра, през Мадан до Палма де Майорка, да свиква бързо, е станало навик. Общежитието на бившия Селскостопански техникум в Мъглиж и арсеналският Завод 4 са новият му дом.

кухня, кафе-машина. Осигурено е и почистването. Навън е истински парк – високите дървета и тревните площи в двора на училището напомнят на Никола хладината на Балкана. Той обича планината. Затова родната Силистра не го влече и ходи рядко там, където остава майка му. Дългият живот сред красотата на Родопите го връща постоянно към магията на планината. Макар мистиката на испанското крайбрежие също да го влече.

Испания

В Испания Никола заминава по време на поредната безработица у нас през 2002-ра. И остава 10 години. Първоначално гледал животни, живял в истински вековен замък. „Испанците посрещат хората добре, без значение дали са имигранти. Наблюдават те – как се държиш, как работиш, как поддържаш отношенията в семейството“. Ако те преценят положително, ако се представиш добре, приемат те като свой и няма никакви проблеми, коментира Никола приобщаването си към новата среда в емиграция. Езикът научил сред хората, помогнала и телевизията. Не е ходил на курсове, макар такива там да има, буквално – във всяко

те да се спускат в галериите на мината с помощта на специални въжета. Но Николов не се плаши от работа. Нито от катеренето нависоко, нито от слизането под земята. Още по-малко го плаши работата с взривни състави – сега в „Арсенал“. Атмосферата тук му напомня славните години на „Горубсо“, когато Рудозем и Мадан са оживени градове, а вярата на хората в доброто бъдеще прави живота ведър. По тия места работливи хора имало много – било нещо като „фабрика за герои на социалистическия труд“. В днешно време казанлъшката оръжейница, която разширява производството, привлича нови работници дори от Смолянско. Освен Николов, в общежитието на Мъглижкия техникум живеят още десетина души, дори – едно цяло семейство. „Арсенал“ им осигурява платен транспорт до родните места два пъти месечно, разказва Никола. Ваучерите от фирмата за храна също са добра социална политика, впечатлен е той.

„Арсенал“ привлича кадри от цялата страна

Тия дни тук се говори, че пак ще идват нови хора, този път – от Видинско. „Щом работиш, глад няма“, казва Ни-

като цяло е лека. Не случайно повечето заети са жени.

В съботния ден откривам Никола Николов в парчето пред общежитието. Има план за уикенда. С колега ще си правят барбекю на двора у тях. Следобедът ще ходи за риба на мъглижката река. Там страшно му харесва. Новият арсеналец не смята скоро да си пътува до Мадан: „Чак за смяна на гардероба наесен“, усмихва се той. Там няма какво много да прави – двамата му синове вече са в Испания. Приспособяват се добре, но след поредица от разочарования, със спестеното от гурбета в България да почнат нов живот, сега не мислят за прибиране у дома. Това леко натъжава бащата. Както го натъжава и цялото усещане за разруха, обсебило родината напоследък. Затова оптимизъмът на мястото – „Арсенал“, му допада двойно повече. Би останал тук, докато може да се работи. Ще прескача при децата и отвреме навреме в Испания. Милioni бавчи у нас живеят по този начин. Такъв е животът днес. Където е работата, там е и домът. Никола Николов е намерил новия си дом в казанлъшката оръжейница и спокойствието на Балканския Мъглиж. Защо не?

Диана Рамналиева

ПОВЕЧЕТО ФИРМИ В БЪЛГАРИЯ МЪЛЧАТ ЗА СОЦИАЛНАТА СИ ПОЛИТИКА

Повечето компании в България възприемат корпоративна социалната отговорност като почтено бизнес поведение, отговорност към служителите и поведение против корупцията. Това е основен извод и акцент в национално социологическо проучване, направено от Българската стопанска камара и Асоциацията на индустриалния капитал. То е извършено през април тази година сред български фирми, които са страни в международен проект „Корпоративна социална отговорност за всеки“.

Обобщените в национален доклад по темата данни от него се представят на международен форум в Истанбул, в който участват представители и на останалите страни-партньори по проекта: Азербайджан, Хърватия, Македония, Румъния, Сърбия, Черна гора и Турция. 2/3 от участниците в проучването /128 представите-

ли на български компании и организации/ имат дейности, свързани с корпоративна-

та социална отговорност, но само 6% от тях имат Етичен кодекс. Повече от половината участници в проучването са оторизирали специален отдел за координиране на корпоративно-социална-

та отговорност в компанията /64,5%/. За 10,5% от анкетиранияте тази дейност се из-

пълнява от отдел „Човешки ресурси“, а останалите са възложили тази задача на отделни като „Административен“, „Комуникации и маркетинг“. Само 1% от анкетиранияте компании имат отделно

подразделение, което се занимава със социални политики.

Повече от половината участници в проучването споделят, че не предоставят на обществото и заинтересованите страни информация относно своите дейности, свързани с корпоративната социална политика или нефинансова информация.

В същото време специалисти по „Човешки ресурси“ са категорични, че корпоративната социална отговорност не зависи от големината на компанията, областта ѝ на дейност и ресурсите, с които разполага. Опитът през годините показва и безспорните ползи за фирмите, които не се скъпят и заделят средства за провеждането на такава политика. Взаимосвързаност, оптимизиране на ресурсите, финансови и административни облекчения, добра репутация и предпочитан работодател, сплотяване

на колектива, са само малка част от тях.

„Арсенал“ АД е едно от малкото добри изключения в това национално допитване, тъй като фирмата дава гласност на своята политика за корпоративна социална отговорност. Ваучери за храна, безплатен транспорт, трицифрени добавки към работните заплати за отдалеченост, лични жестове за всички рожденици, месечни стимули, безплатни почивки за най-добрите, безплатно обучение и включване в различни курсове за следдипломна квалификация и преквалификация, евтино стезе хранене, медицинска помощ на място и фирмена поликлиника, стажантски програми и стипендии за студенти и докторанти, са само част от социалната политика на най-големия работодател в района – „Арсенал“ АД.

Деляна Бобева, по материали на БТПП

НОВА МОДА: ВЕНЧАВКАТА С ДВЕ ГРАЖДАНСКИ ЦЕРЕМОНИИ

Булките все по-често запазват моминските си имена. Брачната фамилия - с тире.

Бракосъчетание с две граждански церемонии е последната мода за част от казанлъжките младоженци, споделя Пламена Терзиева, дължностно лице в Община Казанлък за радостните обреди.

Обикновено младоженците се бракосъчетават през седмицата, в присъствието на най-близките си, но без традиционната бяла рокля за булката, подписвайки заветното брачно свидетелство. По традиция събитието се документира от фотограф и видеооператор. В почивните дни обаче пицното ресторантско сватбено тържество отново е с акцент „бракосъчетанието“, но то е в ресторант или навън, като единствената разлика на този граждански ритуал е, че не се стига до официалното полагане на подпистите на младоженците, които вече са факт.

Причината за тази нова мода ми е неизвестна, споделя Терзиева, според която хората са еднакво щастливи и на двете церемонии. Тя е категорична, че напоследък се хвърлят много пари за сватби. Те стават

чужди граждани, за сметка на пресъставените бракове от чужбина.

И друг все по-устойчив факт: възрастовата граница на днешните младоженци става все по-широка: между 20 и 35 години, като масово

конструкцията на централната градина „Искра“ в Казанлък, много скоро и тя ще се превърне в брачна сцена.

Най-скъп е фолклорният ритуал - 185 лева за изнесен и 125 лева в зала, но и за него има не малко канди-

„по-възрастните“ младоженци са първобрачни, за разлика от предишни години. В последната година почти няма желаещи за втори брак. На мода обаче излиза за подновяването на обета сред по-възрастните двойки. Това обикновено се прави на кръгли годишнини: 30, 50 и повече.

Сред другите идеи в сватбената мода напоследък е масовото запазване на моминските фамилни имена от младоженците, които прибавят фамилията на съпруга с тире. Факт, който доскоро бе основно запазена марка за младоженки, доказали се в професията си с моминската си фамилия: лекарки, журналистки, съдийки, бизнесдами, които биха понесли евентуални „нематериални“ загуби от промяната на фамилията.

Повечето младоженци избират гражданските им бракосъчетания да са под звуците на камерна музика, изпълнена от Общинския камерен оркестър в Казанлък. Цената на този ритуал е 95 лева в зала и 155 лева - на друго място. Най-масовият дотрети години обикновен граждански ритуал от 65 лева в зала е все по-малко предпочитан за сметка на изнесения граждански - от 125 лева. Тази цена се заплаща при ритуалите в ресторант или на други места, предпочетени за венчавка от младоженците. Повечето от тях предпочитат да се венчават в парк „Тюлбето“, в ресторант или на зоявир Копринка. Очакванията са, че след завършване на ре-

дати.

153 са до момента сватбите в Казанлък, като тепърва започва „сезонът на дините“, както сватбени агенти и фотографи наричат времето за подновяването на обета. Очакванията са, че през тази година ще се достигне своеобразен „пик“ за последните 5 години в браковете на казанлъжчани. Най-сватбен ще е август, когато само в два от почивните дни ще има рекорден брой сватби. На Богородица - 15.08 ще се венчават 7 двойки, а на огулалният 08.08 почти още толкова. Много сватби има и на 22 и на 29 август. Очевидно ретроградната Венера е повече от предизвикателна за младоженците.

Паралелно с това расте броят и на новородените бебета - 340 са те до момента, при това само в болницата в Казанлък. Повечето от тях са момчета. Запазва се модата от последното десетилетие - да се кръщават деца на актьори и филмови герои от популярни сериали, предимно турски и бразилски. Найрин, Фикрет, Бихтер са част от най-предпочитаните. Най-харесваното име за момиче сред българските имена тази година е Мария, в конкуренция с Ванина, Габриела и Моника. Мъжката част се „отчита“ с Димитър и Александър.

Има и бум на пресъставените актове за раждане от чужбина, като родителите са български двойки, допълва Пламена Терзиева от отдел „Радостни обреди“ на Община Казанлък.

Деляна Бобева

все по-пищни, богати, скъпи, изпищани до последния детайл, с много стил и много гости, често с по-двама фотографии и оператори. Вече не е новина или лукс и коктейлът преди самата сватбена гошавка за гостите, като често това става на място, различно от ресторанта за празничния обяд или вечеря.

Почти като в приказките: „Три дни яли, пили и се веселили“, е тезата за сватбена мода на сватбените агенти, натоварени с важните и приятни задачи по организацията на тържествата. Познатите камерни сватби до преди година-две вече отстъпват място на по-големите тържества, с повече разходи и изненади за гостите. Намаляват и смесените бракове, на българи с

СПИСЪК

на новите книги в техническа библиотека „Арсенал“ АД

1. Справочник по отопление, вентилация и климатизация - II част, Отопление, топло- и газо снабдяване, 2010 г.
2. Наръчник по монтаж, експлоатация и ремонт на климатични инсталации, 2008 г.
3. Технология на машиностроенето, 2010 г.
4. Материалознание и технология на материалите, 2013 г.
5. Механика на материалите, 2009 г.
6. Термодинамични и топлофизични свойства на веществата, 1995 г.
7. Студени заваръчни пукнатини и тяхното предотвратяване, 2013 г.
8. Нестационарни тръбопроводни течения на двуфазни хидросмеси с твърди частици, 2012 г.
9. Масла, смазки и течности за транспорта и индустрията, 2001 г.
10. Проектиране на ел. уреди и електрообзавеждане на производствени механизми, 1999 г.
11. Токозахранващи устройства, 2010 г.
12. Инженерна логистика, 2012 г.
13. Параметрично оптимизиране на цилиндрични зъбни предавки, 2002 г.
14. Модерни оръжия: Пистолети, автомати, снайпери и картечници, 2014 г.
15. Инженерна екология, 2011 г.
16. Пречистване на природни води, 2013 г.
17. Арабско-български речник, 2004 г.

„АРСЕНАЛ“ ПОМАГА НА „ВДЪХНОВЕНИЕ ОТ МЪГЛИЖ“

„Арсенал“ АД е един от спонсорите на международен пленер с името „Вдъхновение от Мъглиж“, който има за цел чрез изкуство да съдейства за побратимяването на Мъглиж с градове от цял свят.

За четвърта поредна година Община Мъглиж събира художници от нашата страна, Русия, Сърбия, Македония, Турция, Литва. Сред тях са доц. Цветан Стоянов и проф. Васил Вълев от Националната художествена академия, Динко Не-

нов - художник, журналист, изкуствовед, и Надежда Кутева. Мотото на арт проявата тази година е: „Да опознаем Мъглиж и България“.

По думите намета на Мъглиж Господин Господинов, „художниците, които участват в Международния пленер, ще са посланици по света на града и ще съдействат за побратимяването му с градове от цял свят“.

Пленерът през тази година се организира от новосформираното Сдружение с нестопанска цел „Творец“, създадено от художници, занаятчии, писатели, поети, фотографи, културни дейци.

В програмата на пленера са включени три модула - работилница на открито, в която ще се включат художници, бчвар, майстор на оръжие, фотограф и ще преподават уроци на открито на деца и жители от региона.

Организаторите обявяват и конкурс за изработване на графичен знак на сдружение „Творец“. Краят на пленера ще завърши с изложба на открито.

„Трибуна Арсенал“

Извинение!

Редакцията на „Трибуна Арсенал“ поднася своите извинения на семействата на младоженците, за които писахме в миналия брой за неволната и досадна грешка, допусната при публикуване на снимка от щастливото събитие.

Интервю с писателката Неда Антонова:

ДА БЪДЕШ БЪЛГАРИН Е МИСИЯ

Народът трябва да мине през това бурнило, за да превърне България в нова църква с древни икони

Госпожо Антонова, според Вас, на какво се дължи този наш стремеж от последното десетилетие - да търсим духовната истина за нас, като народ, като отделни индивиди и то във време на омерзение, във време на кал. Това индουλгенция

ни по чужди земи, ще се върнат чрез внуци и правнуци. Те затуят някога са били чрез Бога изпратени далече оттук, за да бъдат опазени, защитени и съхранени за новото време. И тогава тук няма да има градове, а само села и чифлици. И децата ще са

, което му трябва.

Пиешите хора имат по-

дядовците и от моето поколение, което все още знае малко. И на това, което се

мирате покой в българското село. Наричате го дори Вашата „Вселена“.

Преподобна Стойна е един феномен. Тя е притежавала качества, подобни на тези, които е притежавала и Ванга, която казва: "Тя е десет пъти по-голема от мен".

изострени сетива за живота, по принцип. Страдат повече. В днешно време обикновено творците са и вид отшелници. Социални отшелници и много често завършват по някакъв тих, обиден и омерзен от света начин живота си. Вас за какво Ви боли душата?

Душата ме боли от това, че българинът не знае своята история. А има огромна нужда от това. Особено младите хора. Те не знаят какво е това България. Откъде са до-

надявам в бъдещето, е: младото поколение да осъзнае, че да бъдеш българин, това е мисия. Това е не просто географско, териториално, етническо или някакво друго понятие. Това е мисия. И е трудна мисия. Но мисля, че ние сме длъжни да я изпълним. Много се надявам и уповам на това. Наистина много.

Как? Как се връща любов в душата при положение, че живееш в един меркантилен, омерзен и много материален и пошъл свят?

Чрез страдание. Само чрез страдание. Абсолютно.

Не е ли жестоко?

Не е. Страданието е огънят, който превръща парчето желязо в ковано желязо. В произведение на изкуството. Страданието е това, което очиства душата. Само страданието.

...стига да му разбереш уроците на това страдание.

Точно така. Затова мисля, че ролята на писателя е да помогне на младото поколение да разбере уроците, които днешното страдание му причинява. Че това не е просто някакво стечение само на обстоятелства, а че то има своята цел. Че този народ трябва да мине през това бурнило, през този огън, за да излезе оттам пречистен. Убедена съм. Трябва да мине оттам, без да мърморят, да го приеме като естествен процес това страдание. Неминуем процес.

Откъде е тази Ваша любов към историята? Разказвате и пишете за събития от нея с толкова много жар.

Обичам историята. Обичам миговете. Те са всъщност история. Всичко е история, всеки миг. Дори мигът, в който вие сте откъснали това цвете за мен, вече е история. Всичко, което вече „е било“, е история и може да се разказва за него. Обичам всичко, което се е случвало. Няма минало, няма утре. Всичко е сега. В настоящия момент е всичко. Мъдрите хора казват, че има минало, настояще, сегашно настояще и бъдещо настояще. Всичко е в този миг.

Живеем във време, в което хората бягат в големия град, понеже там са парите, възможностите, мечтите за събдаване може би. Вие обаче на-

В какво се състои магията на българското село сега? Що за магия има в селото, след като от картата на България за последните 10 години са изчезнали 900 села?

Това, което човек обича, не може да бъде нито модно, нито демодно. Аз просто обичам българското село, там се чувствам най-добре, защото то е вътре в мен. С неговата вселена, с неговата красота,

с неговата духовност. То е неизразимо. И аз не мога да бъда друга. Не мога да обичам други неща. Родена съм с тези неща. Предполагам, че е права преподобна Стойна, която казва, че след време тук ще има само села и чифлици и няма да има градове. Градът като такъв ще отпадне. Няма да има градове.

На финала сте на новата си книга за любовта на Христо Ботев и Венета. Вълнуващо ли е?

О, да. Та те са живели само 10 месеца заедно, а после тя го обича много, много години. 43 години. Много години. Книгата е и един начин да разбера кое прави любовта вечна. Това е моята тема. Кое прави любовта вечна?

Имате ли Ваш отговор на този въпрос?

Имам, разбира се.

Страданието?

Не. Не е страданието. Просто трябва да бъдеш достоен за любовта. Това я прави вечна. Венета цял живот се опитва да бъде достойна за големия Ботев и любовта му. Цял живот. Та тя е била неграмотна, бедна, некрасива, разведена, с дете. А той - гений, красавец, безсмъртен. И въпреки това - цели 43 години любов! Респектиращо, а?

Деляна Бобева

за грешните ни души ли е или някакъв вид искрена потребност?

Българската нация е древна. Българският народ е древен народ, но мисля, че е загубил знания за истината за себе си. По тази и причина, според мен, е лишен малко от самочувствие. Въпреки това считам, че нищо не е загубено, понеже народът ни малко по малко се връща към духовността, към истината за себе си. Съзнава, че е изпратен с мисия, че е духовен народ, че има да свърши доста важни неща за себе си в по-нататъшното си развитие. Затова го има и този подем, новото връщане към духовността. Затова хората търсят вече упование в духовното, не в материалното, и това, което особено ме радва в някаква степен е, че младите хора, които емигрираха на запад, виждат един изключително материален свят. Свят, лишен до голяма степен от духовност и, когато те се върнат тук, ще бъдат омерзени от материалното. Тук те ще намерят източник на онази духовност, която там им е липсвала. И това е хубавото. В това има голяма надежда. Затова и преподобна Стойна казва за този момент: „Те ще се върнат отново в България и ще изградят отново България, като храм - с древна позлата и нови икони“.

Но пророчицата Преподобна Стойна има и много мрачни прогнози за страната ни. Както това: „България ще лети все по-надолу и по-надолу, като на празен геран ведрото, докато удари дъното и не остави надежда на никой жадуващ. Тогава онези, които са били прокуде-

повече от звездите“.

Натам ли сме тръгнали сега, госпожо Антонова, към това друго българско време?

Мисля, че вече сме го стигнали. И че вече ще чакаме тази млада енергия, която напусна България, да се върне тук. Искам да го доживея това време, много искам да го доживея.

А откъде е Вашата любов към преподобна Стойна? Една свята жена, тнела доскоро в забвение.

Това не е любов. Това е неопикуемо преклонение. Източник на сили, на енергия, на едно знание, което лично на мен ми помага да живея и да преодолявам живота такъв, какъвто е. Който никак не е лесен. Затова се надявам, че книгата ми за светицата може да помогне на онези хора, които имат нужда от духовно знание. Затова иможе би разказах живота на преподобна Стойна по-емоционално може би, отколкото трябва, но се надявам чрез този начин да стигна до хората.

Имате един вид интуитивна среща с пророчицата?

Да. В някаква степен, точно такава среща. Всеки един писател си има интуиция и чрез нея той прониква до нещата, които не могат иначе да бъдат обяснени със средствата на науката. И в този смисъл интуицията е нашето оръжие.

А ще промени ли нещо у нас книгата за тази неканонична светица?

Вижте, имам една теза, че всеки взима от шведската маса това, което му се яде. В зависимост от нуждите на душата, човек ще вземе това

Неда Антонова е родена в с. Николаево, Плевенска област. Завършила е Института за култура в Санкт Петербург. Основател е на сп. „Отечество“. Работила е като журналист, редактор в художествената редакция на Военно издателство „Св. Георги Победоносец“, писател в групата на военните писатели и композитори. Член е на Съюза на българските писатели. Автор е на поетични книги, разкази, повести, романи, пиеси и трилогии. Има издадени общо 19 заглавия. Някои нейни романи са преведени на френски, руски, чешки, полски език. Има награди от Националния фонд „Развитие“ и Националния център на книгата. Неда Антонова е единствената жена - носителка на наградата „Златният меч“ за най-добър разказ в списание „Български воин“.

Писателката бе в Казанлък, за да представи своята най-нова книга, посветена на неканоничната светица Преподобна Стойна - „Свършената“. Издател на книгата е писателят и журналист Румен Леонидов.

За книгата на Неда Антонова той казва:

„Тази книга е мисия, тя не е поредният роман. Неда има невероятното чувство за събщение. Когато се съчетае способността да проникваш в историята с една духовна чистота и вяра в доброто, мисля, че така нареченият продукт е повече от полезен и необходим“.

шли българите, колко важна е тяхната заслуга. Сега това знание се пази от бабите и

Продължение от стр. 3

25 ГОДИНИ С КТ „ПОДКРЕПА“...

Ръководните органи на ФСО са: Изпълнителният съвет /ИС/ - председател, секретар и 3-ма членове, избрани на конференция, и Секционният съвет /СС/, в който влизат председателите на заводи и членовете на ИС. ФСО „Подкрепа“ при „Арсенал“ АД членува в Синдикалната федерация на машиностроителите и металороботниците на КТ „Подкрепа“ /СФММ/ с председател Стефка Примова и в Синдикалния регионален съюз /СРС/ на КТ „Подкрепа“ в Казанлък с председател Цветанка Пискова. Чрез тях и чрез КТ „Подкрепа“ фирменият синдикат, като част от Европейските синдикални структури, се идентифицира като развиваща се модерна организация, служеща на идеята за защита правата на работещите, за достоен труд и достойно заплащане.

В новото лице на 25-годишната млада и зряла фирмена организация е отразена нейната Програма, в която акцентите са: ефективно функциониране на механизмите за сътрудничество между синдикати и работодател; услуги за защита правата на наемния труд и социално-осигурителните права на членовете на ФСО; развитие на колективното трудово договаряне и ефективен контрол за спазване на трудовото законодателство; подобряване на условията на труд; обучение на синдикални председатели и секретари; привличане на новостарещи млади работници към идеите на синдикализма.

КТ „Подкрепа“ винаги е разчитала на солидарността на своите членове - будни, смели и интелигентни хора, готови да защитят трудовите си права и интереси. Точно затова на 30.11. 2011 г. заедно с колегите си от КНСБ те се включиха в националния митинг с искане оставката на вицепремиера и финансов министър Симеон Дянков, за увеличаване на доходите и против отпадането на процента за клас. И точно затова през 2014 г. направиха подписка с искане за запазване на категориите за вредни условия на труд.

В името на тази солидарност ръководството на ФСО представлява интересите на членовете си на всички нива, вкл. и като работи с пенсионните фондове - за да осигурява чрез синдиката всякаква информация на място във фирмата.

Диалогът - ключовата дума на синдикализма

Това неизменно твърди и ежедневно доказва в своята работа председателите на ФСО „Подкрепа“ и зам.-председател на Регионал-

ния синдикален съюз Любомир Лалев, ръководител на отдел на завод 6, член на ПК „Експерти за Казанлък“. Интелигентен, спокоен и уравновесен млад човек, изграден синдикалист, който, според колегите му, „винаги задълбочено ще разгледа проблема от всички страни и тогава ще предложи решение, при това най-правилното“.

Благодарение основно на усилията на своя председател, от години философията на втория по големина арсеналски синдикат е съществено променена. На първо място: осъзнат е фактът, че работодателят не е враг, с когото синдикатите непременно трябва да воюват - главно, защото няма работодател, който да не иска най-доброто за своите работници, всичко е въпрос на възможности. И на второ място - КНСБ в „Арсенал“ не е конкурент, а партньор. Отминало е времето на противопоставянето, сега е времето на преговорите. Това потвърждава установеният през последните години много добър диалог между ръководствата на двата синдикала и работодателя. Най-важният от многобройните положителни резултати от този диалог е ежегодното подписването на Колективно-трудова договор, един от най-добрите в страната.

В диалог Лалев работи и вътре в синдикала, който под негово ръководство подготвя отчетно-изборната си конференция през октомври т. г., когато 25-тата годишнина на фирмената организация ще бъде официално чествана.

Господин Лалев, 2015-та година минава под знака на 25-тата годишнина на ФСО „Подкрепа“. Най-важното, което като неин председател ще кажете на колегите си и всички членове на синдиката?

В организацията има хора, както от първите години, така и членуващи съвсем отскоро. На всички

пожелавам да бъдат преди всичко здрави и удовлетворени от това, което правят, както на работното си място, така и у дома. Да запазят в себе си младежкия дух и

да продължават да работят с младостта и опита на отминалите години и да не забравят, че силата ни е в екипността и тогава, когато сме солидарни с радостите и проблемите на хората до нас.

Необходими ли са още промени в стила на работа на ФСО „Подкрепа“? И, ако - да, в каква посока?

В синдикална работа трябва да умеем да разбираш хората, да си близо до техните проблеми, да бъдеш съпричастен към тях, да имаш желанието да помагаш и да си полезен в трудни и решаващи за тях моменти. В такъв аспект сме отворени към всякакви предложения, които биха подобрили дейността ни, за да стане ФСО по-привлекателна

През октомври завършвате втория си мандат като председател. Мислите ли за трети?

Мандатността е принципно залегнал в Устава на Конфедерация на труда „Подкрепа“ и това е демократично. Никога не съм вземал много на сериозно. Всеки с идеи за една по-добра организация и хъс за работа е добре дошъл.

КТ „Подкрепа“ е като семейство

Тата Светлана Станчева, зам.-председател втори мандат на ФСО от 2007 г. и Федеративен секретар на СФММ на КТ „Подкрепа“, възприема и чувства КТ „Подкрепа“ - синдикатът на нейната младост и зрялост, вече 23 години.

Не си представя живота си извън „Арсенал“ и извън „Подкрепа“. Съпругът ѝ не бил в страната, когато родила малкия си син Яни - първото дете на новия 21-ви век в община Николаево. Пред родилното в Казанлък се струпали голяма група

колеги от „Подкрепа“ - всеки с цвете. Дежурна-

та лекарка разрешила при майката и детето да влязат само най-близките. „Ама те всички са ми еднакво близки!“, бурно възразила Светлана, която, не само заради този случай, твърди, че КТ „Подкрепа“ е като семейство.

Възхищава се от уравновесеността на председателя Лалев и съжелява, че понякога е прекалено емоционална и пряма, особено когато човекът, дошъл за помощ, лъже. Затова при спор винаги проверява и двете страни. „В синдикат се влиза като при лекар - с проблем, - смята Светлана Станчева, - а за да бъде решен проблемът, искреността е много важна“.

Горда е с това, че в арсеналската Алея на славата всяка година КТ „Подкрепа“ е представена със свои първенци в труда; с това, че синдикатът не е прекъснал връзката с пенсионантите си членове и гикани на всички празници; с това, че е била делегат на 9-я конгрес на КТ „Подкрепа“ заедно с още осем арсеналци: Любомир Лалев, Димитрина Димова, Иван Костадинов, Иван Атанасов, Величка Иванова, Диана Колева, Янаки Сирмов и Цветана Карагъзова, а след това, на 26 юни т. г., и с още 15 души - делегат на отчетно-изборната конференция на отрасловия синдикат СФММ, който през 2014 г. приключи работата си по 5 европейски проекта, а през 2015 г. работи по нови три, заедно с представителите от Полша, Испания, Литва, Румъния, Черна гора, Сърбия, Македония и Турция. Повечето от темите са свързани с трудовото законодателство и условията на труд в европейските страни. Темата на последната дискусия, в която Станчева участва, е „Стресът на работното място“.

„Стресът е най-новият бич на работното място, вкл. и в „Арсенал“ има такива производства“, - казва зам.-председателката на ФСО, - а в нито една държава от ЕС не е признат като

причина за трудови злополуки“. Затова в края на проекта на Европейския парламент ще бъде връчено специално издание с препоръки с идеята ЕП да узакони стреса като причина за професионални заболявания.

КТ „Подкрепа“ на младите

Любка Попминчева е контролор по качеството и председател на синдикалната секция на завод 3. Големото ѝ щастие са близнаците Даниел и Елица - на 2 години и половина.

Енергична, дейна и с талант да убеждава, Любка е предизвикала интереса към „Подкрепа“ на десетки новопостъпили в завод 3 работници. „Заслугата за новите членове не е само моя, - споделя тя, - а и на Софка Иванова, Милена Кърджикова и Радка Дончева - ние сме екип и резултатът е общ“.

В КТ „Подкрепа“ не се подават молби за членство, а заявления - хората заявяват желанието си, а не се молят да станат част от синдиката.

В първите години от 25-летието на фирмената организация, тогава, когато синдикалистите се учеха „в движение“, работещите в „Арсенал“ избираха КТ „Подкрепа“ основно заради „синята“ идея, заради желанието за моментална промяна.

Натрупалата опит от грешките си ФСО „Подкрепа“ днес е предпочитана заради професионализма и увереността, която дава на своите членове, че при необходимост ще бъдат защитени. Но - само в случаите, когато от тяхна страна безпрекословно са спазени фирмените изисквания за трудова дисциплина, безопасност на труд и др. задължения, което също е вид защита - от евентуални злополуки, например.

Привличането на млади членове е една от задачите в Програмата на ФСО и е в изпълнение на една от 15-те резолюции на Деветия конгрес: Резолюция №10

- КТ „Подкрепа“ и младите хора“.

Именно младите, черпейки от опита на сегашните активисти, за които синдикализмът е кауза, ще пишат новата история на КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“.

Мария Рашкова

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“:
Деляна Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
Диана Рамналиева: 0882 98 70 14, e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
Мария Рашкова: 0882 98 70 12;
Първолята Петкова: 5 74 55